

Stichting Archeologische Werkgroep Zwartewaterland

Nieuwsbrief
Editie 1
Juli 2018

Voorstellen

Voor u ligt de eerste nieuwsbrief van de Stichting Archeologische werkgroep Zwartewaterland, oftewel SAWZ genoemd.

Wij zijn een vrij jonge stichting die op 4 augustus 2017 is opgericht met als doel:
“Het beschermen en behouden van het archeologische erfgoed in Zwartewaterland e.o.”

De SAWZ heeft zich aangesloten bij de AWN, de landelijke vereniging voor vrijwilligers in de archeologie en maakt deel uit van afdeling 20 IJsseldelta/Vechtstreek.

In deze nieuwsbrief kunt u lezen wat wij als jonge stichting hebben gedaan in en rondom Zwartewaterland. We hopen u zo mee te kunnen nemen.

Heeft u verdere vragen of meer belangstelling dan kunt u bij ons terecht voor inlichtingen over archeologie of u kunt voorwerpen meenemen voor expertise.

Website

SAWZ kent een eigen website www.archeologiezwartewaterland.nl

Deze is onlangs aangepast aan de nieuwe privacywet.

De AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) geldt niet alleen voor bedrijven, maar ook voor verenigingen.

Alle verenigingen hebben te maken met persoonsgegevens waar veilig mee omgegaan moet worden. Vanaf 25 mei 2018 handhaaft de Autoriteit Persoonsgegevens (AP), de Nederlandse privacy-toezichthouder, de nieuwe privacywet.

In deze Nieuwsbrief

-Voorstellen

-Website

-In de werkruimte:

Stromend water?

Nog een grote wens.

-Verder groeien

Enthousiaste Zwartewaterlanders
gezocht

-Veldwerk:

Diamantenbolwerk, Hasselt;

Buiten de Enkpoort, Hasselt;

Marktplaats, Zwartsluis.

N331, Mastenbroek/Hasselt;

-Presentaties en bijeenkomsten

Bijeenkomst van AWN afd. 20 ;

Uitreiking Rabobank Clubactie cheque;

-Wat gaan we nog doen

Rolpaard voor kanon;

Tijdcapsule voor de Veerpoort

In de werkruimte

Dankzij onze sponsors en een mooie bijdrage van de Rabobank Club Aktie, is er een mooie werkruimte ingericht in de voormalige school “de Trekschuit” aan de Burgm. Malcorpslaan 91-99 in Hasselt.

Elke maandagmiddag- en avond komen de werkgroepleden hier bijeen, om zich met diverse werkzaamheden die met archeologie te maken hebben bezig te houden.

Stromend water?

Helaas is onze werkruimte nog niet geschikt voor exposities omdat wij op dit moment geen beschikking hebben over stromend water en geen eigen toiletruimte.

We hopen dat hiervoor nog een oplossing wordt gevonden.

Nog een grote wens

Verder hebben we nog een grote wens, waarvoor we nog financiële middelen zoeken. En dat is een reproapparaat.

Hiermee kunnen we op professionele wijze het archeologisch materiaal fotograferen.

Verder groeien

Enthousiaste Zwartewaterlanders gezocht!

Om verder inhoud te kunnen geven zijn wij nog op zoek naar enthousiaste Zwartewaterlanders die de archeologie een warm hart toedragen. De SAWZ zorgt voor een interne opleiding, kennis en vaardigheid.

U kunt zich hiervoor kosteloos opgeven.

Met name zijn wij op zoek naar mensen die:

- Handig zijn met een database en die op kunnen stellen;
- Oud schrift kunnen lezen.

U kunt altijd op maandag de werkruimte binnen wandelen.

Deze nieuwsbrief is samengesteld door

Stichting Archeologische Werkgroep

Zwartewaterland

En zal 4 x per jaar uitkomen.

Gegevens:

Website: www.archeologiezwartewaterland.nl

Bezoekadres Burg. Malcorpslaan 91-99,

8061 AG Hasselt

Secretariaat: Kalkovenwegje 11, 8061 CZ Hasselt

E-mail: archeologiezwartewaterland@hotmail.com

KvK-nummer: 69345473

Veldwerk

Diamantenbolwerk

Momenteel legt de gemeente Zwartewaterland in Hasselt ter hoogte van het Diamantenbolwerk een parkeerplaats aan voor schippers.

Bij deze, voor ons onverwachte werkzaamheden, konden we nog net met de metaaldetector een onderzoek doen.

Hierbij zijn enkele musketkogels en duiten gevonden. Een duit van Overijssel verkeert nog in een mooie staat, gedateerd 1769.

Wat is het Diamantenbolwerk?

Het Diamantenbolwerk dateert uit het begin van de 17e eeuw en is aangelegd op voorstel van Prins Maurits en in opdracht van de Staten-Generaal. Het maakt onderdeel uit van de vestingwerken van Hasselt, ontworpen door Adriaen Anthonisz in 1605 en daadwerkelijk aangelegd tussen 1606-1623. Het Diamantenbolwerk is het meest zuidelijke bastion van Hasselt en aangelegd op een zandplaat in de rivier. Het bolwerk beschermde de stad tegen aanvallers die de stad naderden vanaf de doorgaande route vanuit het zuidoosten over de oeverwallen en hoger gelegen gronden langs de noordoever van de Vecht en het Zwartewater. De ligging van het bolwerk aan de rivier noodzaakte tot maatregelen tegen de eroderende werking van de rivier het Zwartewater. In eerste instantie werd de aarden wal van het bolwerk beschermd met planken, maar deze zijn al spoedig vervangen door een gemetselde beschermingsmuur (revêtement).

De bescherming betreft de contouren van het ommuurde bastion, namelijk de oostelijke flank en face, de saillant en de westelijke face en flank, met de contouren van de aansluitende delen van de vestingwerken, namelijk de courtine met Buiten Enkpoort en Stenen Beer aan de noordoostzijde, en de courtine met daarop aansluitend het Rondeel en de fundering van de binnenin het rondeel gelegen Binnen Enkpoort aan de noordwestzijde. De omvang van de bescherming is overeenkomstig hetgeen als beschermd rijksmonument is aangegeven op de bij deze aanwijzing behorende kaart d.d. 28 september 2004. Zowel de contouren als het ter plaatse van de contouren nog aanwezige muurwerk en funderingen zijn beschermd. De restanten van het bolwerk worden aan twee belangrijke zijden omringd door water, namelijk Haven de Beer bij de oostface en oostflank en de rivier het Zwartewater bij de westface. De restanten van het bolwerk hebben grote cultuurhistorische waarde. Ze zijn van belang als voorbeeld van een onderdeel van een vesting met bastions en aarden wallen aangelegd volgens het "Oudnederlandse stelsel". De restanten van het bolwerk zijn van belang voor het oeuvre van Adriaen Anthonisz. En van grote betekenis als essentieel onderdeel van de vestingwerken van Hasselt. Samen met het noordelijk gelegen Meyersbolwerk vormen ze een unieke combinatie van twee ommuurde bolwerken aan het rivierfront. De aanwezigheid van een 15e-eeuws rondeel maakt de combinatie extra bijzonder. De restanten van het bolwerk zijn uniek voor Noord-Nederland.

Bron: internet

Buiten de Enkpoort, Hasselt

Bij de reconstructie van de Buiten Enkpoort hebben we, dankzij oplettendheid van onze veldwerker Gerrit Snijder, enkele waarnemingen kunnen doen van mogelijke muurrestanten. Deze waarnemingen hebben wij dankzij de medewerking van de civiele aannemer fotografisch vast kunnen leggen.

Ook zijn er enkele metselstenen meegenomen die bij de sloop van deze restanten, nodig voor het plaatsen van trottoirkolken, vrijkwamen. Deze kunnen later helpen bij de datering van de muurresten. In 2016 heeft John Assink hier een geofysisch onderzoek gedaan met een grondradar. Deze gegevens komen goed overeen met de gevonden restanten.

Mooie vondsten in Zwartsluis

In april is Aannemingsmaatschappij Van Gelder gestart met de reconstructie van het Marktplaats in Zwartsluis. Het projectgebied omvat de Schoolstraat en de Molenstraat. Bij rioleringswerkzaamheden in Zwartsluis is een deel van de fundering van de oude Openbare Lagere School vrij gekomen.

Bijzonder detail is de vondst van een aantal dunne breekbare doppen. Deze zijn waarschijnlijk afkomstig van melkflessen waarin de schoolmelk zat.

Wij zijn samen met de stadsarcheoloog Michael Klomp nauw betrokken bij de opgraving.

Waterkelder

Recent trof de SWAZ bij de werkzaamheden een “kelder” aan. Dit was het begin van een mooi onderzoek. Even later legden we een deel van de fundamente van de oude Openbare Lagere School bloot.” In overleg met de stadsarcheoloog hebben wij deze resten gefotografeerd en zijn ze digitaal ingemeten. De opgraving is ondertussen afgedekt.

Molensteen molen Eben Haëzer en vijf graanmaten gevonden

Tijdens de werkzaamheden werd ook een deel van een molensteen aangetroffen. Deze steen komt waarschijnlijk van de molen Eben Haëzer. De molensteen ligt nu in de Zintuigentuin van Albert Greveling, wiens overgrootvader Hendrik Appelo de molenbaas was van deze molen.

Vijf graanmaten

Ook hebben we vijf graanmaten gevonden uit begin 1900.

Deze graanmaten komen waarschijnlijk uit één van de bakkerijen die vanaf midden 19e eeuw op deze locatie zaten. De graanmaten, evenals andere vondsten, worden momenteel in de werkruimte gerestaureerd en geconserveerd.

N 331

Het zal niemand zijn ontgaan dat de N331 rond Hasselt danig op de schop ligt.

Ook hier is onze werkgroep actief geweest. In de vaak modderige veenlagen werden tientallen scherven uit diverse perioden gevonden, met name in het noordelijke deel ter hoogte van het Esso tankstation.

Bijzonder was dat er op verschillende data, twee pijpenkop-

pen zijn gevonden die gemaakt zijn door dezelfde kleipijpen-maker.

Bijeenkomsten en presentaties

Bijeenkomst van Archeologische werkgroepen in Hardenberg

Op zaterdag 21 april 2018 is op initiatief van de archeologische werkgroep Hardenberg een gezellige bijeenkomst belegd met de archeologische werkgroepen van AWN-afdeling 20 in Overijssel.

Tijdens deze bijeenkomst was het een leuk weerzien met vele bekende amateurarcheologen die al tientallen jaren actief zijn in hun gebied.

Hierbij werden enkele interessante presentaties gehouden o.a. door de secretaris van AWN-afdeling 20 Fré Spijk en door de voorzitter van onze werkgroep John Assink.

Na de lunch werden we getrakteerd op een interessante stadswandeling door Hardenberg.

Hierbij werd ook uitleg gegeven over het markante stadhuis dat vele gemoederen danig heeft bezig gehouden.

Uitreiking Rabobank Clubactie cheque

Ook wij hebben als kleine werkgroep zijnde meegedaan met de clubactie van de Rabobank.

Met ons kleine groepje hebben wij € 277,64 bij elkaar gebracht.

Hier zijn wij ontzettend blij mee. Zo zijn wij namelijk weer een stukje dichterbij ons doel....het repro-apparaat.

Wat gaan wij nog doen

Rolpaard voor kanon

Al vele jaren ligt bij de opslagplaats van de gemeentewerken een replica van een vestingkanon. Dit kanon zou een mooie plek kunnen krijgen bij de reconstructie van de Veerpoort in Hasselt. Naar verwachting zal deze volgend jaar gerealiseerd kunnen worden.

Het kanon mist echter een rolpaard (onderstel voor een kanon).

Samen met Jan Kijk in de Vegte is contact gezocht met het OVG-opleidingscentrum voor de bouw in Genemuiden. Het is de bedoeling dat het als een leerlingproject opgepakt kan worden.

Voor deze realisatie heeft de SAWZ een subsidie aangevraagd bij gemeente Zwartewaterland.

Tijdcapsule voor de Veerpoort in samenwerking met alle lagere scholen van Zwartewaterland

Onze stichting heeft het idee opgevat om tijdens de reconstructie van de Veerpoort een tijdscapsule in te gaan metselen.

Het is onze bedoeling om volgend jaar samen met alle scholen van Zwartewaterland hieraan invulling te geven.

De capsule zal naast digitale– ook analoge inhoud krijgen.

Zoals: tekeningen, opstellen

fotomateriaal, krantenberichten, filmmateriaal enz.

Begin februari heeft voorzitter John Assink een presentatie hierover gehouden in het gemeentehuis voor alle cultuurambtenaren van de scholen waarbij het plan enthousiast werd ontvangen. Het plan wordt met Aletta Jansen, cultuurfunctionaris verder uitgewerkt.

Onze stichting wordt gesponsord door:

